

PRIMENA EMBOK MODELA U ORGANIZACIJI SPECIJALNIH DOGAĐAJA
APPLICATION OF EMBOK MODEL IN ORGANIZATION OF SPECIAL EVENTNemanja Katanić, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***MENADŽMENT DOGAĐAJA – PROJEKTNI
MENADŽMENT**

Kratak sadržaj – U radu se analizira primena EMBOK modela u organizovanju Hakatona, kao jedan tip specijalnih događaja.

Ključne reči: *Menadžment događaja, EMBOK Model, Organizacija*

Abstract – *The paper analyzes the application of the EMBOK model in the organization of Hackathon, as one type of special event.*

Keywords: *Event Management, EMBOK Model, Organization*

1. UVOD

Tema ovog rada je analiza primene EMBOK modela u organizovanju Hakatona. Hakaton je događaj novijeg datuma, a prvi put je organizovan od strane programera koji su želeli da brzo pronađu određeno softversko rešenje okupljanjem stručnjaka različitih usmerenja na istom mestu. Nakon toga je organizovan veliki broj Hakatona, od strane profitnih/neprofitnih organizacija (obrazovnih institucija, različitih udruženja). Svrha organizovanja Hakatona (osim razvoja softverskog rešenja) je promocija, kako organizatora, tako i sponzora, privlačenje mladih i ambicioznih ljudi.

Menadžment događaja je zahtevna disciplina, za koju je potrebno razvijati veštine, biti i kreativan i analitičan u isto vreme, što je čini izazovnom i zanimljivom za izučavanje. Ovo polje je još uvek nedovoljno istraženo, pa je mogućnost za doprinos i napredak istom velika, poželjne su kreativne ideje i razmišljanje „izvan kutije“.

**1. TEORIJSKE PODLOGE O ORGANIZACIJI
SPECIJALNIH DOGAĐAJA**

Događaji su privremena i namerna okupljanja ljudi. Privremena su jer svaki događaj ima određeno vreme početka i završetka, a namerna jer da bi se odvijali potrebno je organizovati i izvršiti brojne aktivnosti, a sve u cilju ostvarivanja neke željene svrhe. Javni događaji, proslave i zabave su nastale kao rezultat razvoja ljudskog društva, kako bi zadovoljile određene potrebe. Danas se organizuju iz različitih ciljeva (npr. promocija turističke destinacije, proizvoda ili usluge...) i od strane različitih

aktera (vlada, preduzeća, organizacije, grupe entuzijasta...). Na primer, događaji pomažu u prikupljanju novca, društvenog razvoja, kulture, pružaju prilike za korisnu upotrebu slobodnog vremena i predstavljaju odličan alat za komunikaciju [1].

Specijalni događaj predstavlja skup projektovanih radnji i aktivnosti koje se preduzimaju uz korišćenje određenih resursa, da bi se u projektovanom vremenu i mestu, oko zajedničkog razloga okupio projektovani profil i broj učesnika radi ostvarenja zadatih ciljeva. Specijalni događaji, kako u ranijim fazama postojanja društva, tako i do današnjeg dana nose istu karakteristiku, a to je i efekat zabave. Ono što je još jedna od karakteristika je da specijalni događaj, nikada nije bio slučajan, već isključivo planskog karaktera i uvek organizovan u nečije ime i za nečiji račun. Zbog svojih specifičnosti ovakvi događaji nisu mogli da se svrstaju u istu grupu sa svakodnevnim i slučajnim događajima, pa se tako iskristalisao i naziv „specijalni događaj“, koji je verovatno i najusklađeniji sa prirodom ovih događaja [2].

Alati za upravljanje događajima i njihova klasifikacija

Potreba za digitalizacijom u event menadžmentu prepoznata je od strane preduzetnika, pa danas postoje preduzeća koja kreiraju softverska rešenja za event menadžment. U svrhu predstavljanja kategorija softvera koji su trenutno aktuelni, sledi prikaz asortimana kompanije Xing events po oblastima menadžmenta događaja:

- Marketing događaja (rešenja za promovisanje i dopiranje do ciljanog tržišnog segmenta i potencijalnih posetilaca)
- Prodaja karata (TicketingManager) - softver koji omogućava online registraciju, prodaju i naplatu karata, a benefiti od njega su ušteda vremena i napora, kako kupaca tako i prodavaca
- Rešenja za upravljanje ulaskom na događaj, prilagođena tipu događaja (sajmovi, konferencije, seminari)
- Celokupna podrška za sajmove (softverska rešenja za posetioce, prodaju karata i upravljanje odnosima sa klijentima)
- Zadržavanje kupaca (softver koji pruža mogućnost komunikacije sa posetiocima, privlačenje pažnje pružanjem relevantnom sadržaja, e-mail kampanja, prikupljanje podataka o kupcima uz korišćenje CRM).

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio prof. dr Nenad Simeunović.

Ručno pisanje na papiru ili u Excelu liste svih gostiju, pa prikupljanje podataka i analiza istih, koordinacija i komunikacija sa svakim ponaosob od učesnika, gubljenje vremena na put, na oglašavanje, razmenu dokumenata i sličnih aktivnosti, više nemaju smisla u menadžmentu događaja.

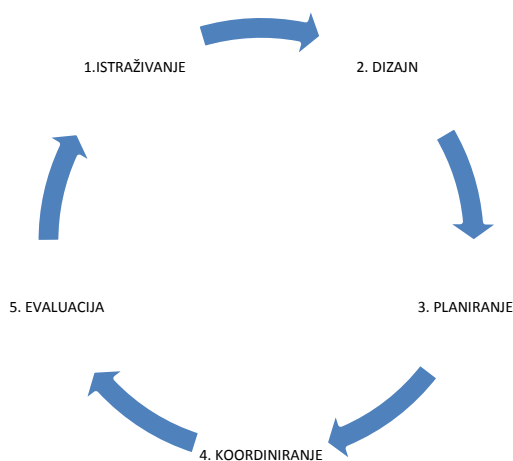
Sa širokim izborom tehnologije, potrebno je odabrati odgovarajući alat, a to zahteva određena istraživanja. Treba uzeti u obzir trenutne trendove na tržištu, na šta želimo da stavimo akcenat i personalizacija [3].

Menadžment događaja korišćenjem novih tehnologija

Zbog tehnološkog razvoja organizovanje događaja obuhvata dodatne aktivnosti vezane za upotrebu digitalnih tehnologija. Tačnije, svaka od faza mora biti praćena na društvenim mrežama i uz podršku raznih softvera [4].

Pregled modela koji se najčešće koriste u menadžmentu događaja novih formata

Da bi se uspešno organizovali događaji, potrebno je podeliti taj proces na ključne faze. Goldblatt[5] tvrdi da se menadžment događaja može predstaviti kao proces od pet faza (slika 1). U svakoj od tih faza treba se pridržavati određenih principa i društvene odgovornosti, a razvijeni su brojni modeli koji standardizuju aktivnosti u okviru svake od faza.

Slika 1. Faze planiranja događaja [5]

Nedostaci EMBOK modela u segmentu brendiranja događaja i predlog unapređenja modela

EMBOK metodologija nastoji da prikupi podatke o svim procesima u upravljanju događajem, kako bi ih klasifikovala i napravila standard koji može biti koristan u menadžmentu. U oblasti marketinga je najteže prikupiti podatke o procesima jer kompanije to znanje smatraju kompetitivnim i ne žele da ga dele.

Kao mana može se navesti nedostatak klasifikacije događaja koja bi olakšala donošenje odluka (jer se na osnovu tipa događaja mogu predvideti uslovi na tržištu, ponašanje potrošača, očekivanja od događaja i rezultati koji se mogu ostvariti). Publika se razlikuje za svaki događaj, pa se ne može generalizovati pristup brendiranja za sve događaje, već je potrebno za svaki tip događaja kreirati drugačiji model.

Slabosti EMBOK-a je što sadrži veliki broj pojmova i dubine i širine sistema, a pri tom ne postoji dovoljno objašnjenja za svaki pojam jer je ovo još uvek novo polje. Neki pojmovi se i dva puta pojavljuju, kao što je komunikacija.

Ona se odnosi na jednom mestu na procesnu komunikaciju, koja se stalno odvija, a na drugom se misli na komunikaciju na licu mesta – kao operaciju. Bez obzira na to, EMBOK je dobra osnova za razumevanje problematike i sagledavanje procesa menadžmenta događaja.

Analiza EMBOK modela i mogućnost primene u organizaciji Hakatona

Upravljanje događajima je disciplina koja se sastoji od brojnih aktivnosti i odgovornosti i specifično je polje menadžmenta, pa je upravo zbog toga izdvojeno u posebnu profesiju. Stručnjaci iz oblasti menadžmenta su pre više od 20 godina uočili da postoje oblasti znanja koje, pored osnovnih veština upravljanja, menadžeri događaja trebaju razumeti [6].

Dakle, menadžer događaja treba da bude kreativan i da ima organizacione veštine, zbog same prirode događaja. „Osim što kreiraju zabavu i jedinstveno iskustvo, oni reflektuju stanje društva i imaju mogućnost da utiču i oblikuju društvo“ [6].

Hakaton je specifična vrsta događaja, koji okuplja ljude iz različitih oblasti poslovanja, u cilju rešavanja nekog problema. Prvi Hakaton je organizovan od strane programera, kao forum zaokupljanje, deljenje ideja i intenzivno saradivanje na proizvodnji softvera. Danas se taj concept proširio globalno, i služi za nalaženje rešenja, ideja i novih talenata. Poenta je u okupljanju talentovanih i motivisanih ljudi, a za tim usmeravanje njihovog fokusa na rešavanje određenog problema u ograničenom vremenskom roku [7].

U procesu organizovanja Hakatona mogu se izdvojiti elementi od kojih je sačinjen, a broj tih elemenata zavisi od pojedinačnog događaja. Neki Hakatoni su složeni i uključuju sponzore, sudije i nagrade, dok su drugi skromniji i oslanjaju se na postojeće resurse unutar kompanije. EMBOK model može poslužiti za bolje razumevanje Hakatona kao događaja i pružiti okvir koji će olakšati uočavanje procesa koje je potrebno obaviti da bi se određeni Hakaton uspešno sproveo.

Svaki od elemenata EMBOK modela se analizira sa mikro aspekta (kompetentost, standard, zadatak, raspored), i makro aspekta (kreativnost, strateško razmišljanje, konstantno razvijanje, etika i integracija) i kao element (domen, klasa, faza, proces) [8].

Primer primene EMBOK modela na primeru Hakatona

Primena opisanog EMBOK modela biće opisana na primeru Hakatona. EMBOK model pruža mogućnost da se putem definisanja domena odrede odgovornosti i kompetentnosti u toku organizovanja Hakatona.

Svaki domen sastoji se od oblasti znanja i elemenata koje treba implementirati u toku organizovanja događaja. Spisak elemenata po EMBOK metodologiji je opširan, a

za Hakaton će biti odabrani samo oni elementi koji odgovaraju prirodi događaja.

2. ZAKLJUČAK RADA I PRAVCI DALJIH ISTRAŽIVANJA

EMBOK konceptualni okvir bavi se ovim problemom tako što kreira pravila ponašanja, domene znanja, kompetencije, vrednosti koje se trebaju poštovati i razne standarde. Njega mogu koristiti vlada, lokalne samouprave i organizatori događaja kako bi kreirali uspešne i vredne događaje. Mogu ga koristiti razna udruženja, kao osnovu za kreiranje okvira za menadžment određenih vrsta događaja (npr. za festivale, sajmove, konferencije itd.). U ovom radu prikazane su osnovne dimenzije EMBOK-a (domeni, procesi i faze, kao i osnovne vrednosti), analizirane su njegove prednosti i nedostaci.

Prednosti ovog modela su što je sveobuhvatni okvir, koji pruža veliki prostor za dalje usavršavanje i izučavanje, daje smernice i ideje, sagledava proces menadžmenta događaja iz različitih uglova i dimenzija, pa se omogućava njegovo bolje razumevanje i obavljanje. Neke oblasti su detaljno objašnjene i predstavljene, dok su neke predstavljene samo u kratkim tezama, pa je potrebno doraditi ih i objasniti značenje određenih pojmova.

Za organizovanje Hakatona EMBOK može biti korisno pomoćno sredstvo. Spisak aktivnosti i odgovornosti koje ovaj model sadrži, služi kao podsetnik i lista stvari koje treba obaviti. Na osnovu EMBOK-a, organizatori Hakatona mogu proveriti da li su sve aspekte tog događaja uzeli u obzir i efikasnije organizovati i obavljati aktivnosti menadžmenta. Međutim, potrebno je prilagoditi EMBOK potrebama specifičnim za Hakaton.

Opšti zaključak je da je EMBOK korisno sredstvo za organizovanje Hakatona i drugih događaja, ali da nije dovoljno osloniti se samo na njega, već je potrebno koristiti i druge izvore literature kao dopunska sredstva, konsultovati se sa iskusnijim kolegama i raditi evaluacije na kraju svakog događaja. Evaluacijama se prikupljaju informacije o dobrim i lošim praksama koje su se desile u toku organizovanja, pa se one mogu iskoristiti za donošenje zaključaka i korigovanje narednih aktivnosti.

4. LITERATURA

- [1] Soteriades, M., & Dimou, I. (2011). Special Events: A Framework for Efficient Management. *Journal of Hospitality Marketing*, 20: 3, 329 — 346.
- [2] Palibrk, M. (2013). Unapređenje organizacije specijalnih događaja primenom sistema grupnog odlučivanja, doktorska disertacija. Beograd : Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka.
- [3] Rafalson, B. (2017). EVENT TOOLS: THE #1 GUIDE FOR EVENT PROFESSIONALS. The Bizzabo blog. Preuzeto sa <https://blog.bizzabo.com/event-tools>
- [4] Rafalson, B. (2018). THE EVENT TECHNOLOGY LIFECYCLE: YOUR GUIDE TO EVERY STEP. The Bizzabo blog. Preuzetosa <https://blog.bizzabo.com/event-technology-lifecycle>
- [5] Goldblatt, J. (2013). *Creating and Sustaining a New World for Celebration - Seventh edition*, . United States of America: Wiley.
- [6] O'Tole, W., Silvers, J. R., Bowdin, G., & Nelson, K. B. (2006). *Towards an International Event Management Body of Knowledge (EMBOK)*. Event Management.
- [7] Tucker, M. A. (2014). Get hacking: Hackathons aren't just for tech geeks anymore. *HRMagazine*, Vol. 59 Issue 5, p47, 3 p.
- [8] International EMBOK Executive. (2006). *The International EMBOK Model*. International EMBOK Executive.

Kratka biografija:

Nemanja Katanić rođen je u Somboru 1995. god. Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Projektnog menadžmenta - Menadžment događaja- odbranio je 2019.god.

Kontakt: nemanja.katanic11@gmail.com